

Verslag

POD | Maatschappelijke Integratie
SPP | Intégration Sociale

Datum: 21 december 2017

Auteur: Dienst Activering/FEAD

I. Aanwezigen

Naam	Organisatie
Julien Van Geertsom	POD Maatschappelijke Integratie
Alexandre Lesiw	POD Maatschappelijke Integratie
Rajae Chatt	POD Maatschappelijke Integratie
Jacqueline Dewulf	POD Maatschappelijke Integratie
Michèle Brouet	POD Maatschappelijke Integratie
Josée Goris	POD Maatschappelijke Integratie
Fatma Yildiz	POD Maatschappelijke Integratie
Kristof Peeters	Smals vzw
Steven Beyen	Smals vzw
Erwin Van de Mosselaer	OCMW van Antwerpen
Carine Mordang	OCMW van Anderlecht
Violaine Wallerand	OCMW van Anderlecht
Damien Federico	OCMW van Brussel
Eric Dosimont	OCMW van Charleroi
Michel Deridder	OCMW van Charleroi
Valentine Duhant	Vrije Universiteit van Brussel
Marie Di Nicola	OCMW van Jette
Nathalie Schartz	OCMW van Jette
Maud Zamora	OCMW van Sint-Joost-ten-Node
Diana Diovisalvi	OCMW van Sint-Jans-Molenbeek
Géraldine Hirschy	OCMW van Sint-Jans-Molenbeek
Bérengère Vanhoutte	OCMW van La Louvière
Alain Beghin	OCMW van Bergen
Fabienne Le Fèvre	OCMW van Moeskroen
Mélina Kasvikis	OCMW van Schaarbeek
Hélène Auquier	OCMW van Sint-Gillis
Séverine Lacomte	OCMW van Sint-Gillis
Edwige Konieczny	OCMW van Binche
Nathalie Orlans	OCMW van Elsene
Marijke Luwel	OCMW Hasselt
Sylvie Reyskens	OCMW van Genk
Jan Van Bree	OCMW van Gent
Barbara de Smet	OCMW van Brugge
Vicky Van de Velde	OCMW van Zele
Nele De Wever	OCMW van Mol (Balen – Dessel – Retie)
Xavier Perin	OCMW van Ottignies/Louvain-la-neuve

Agenda

1. Goedkeuring van het verslag van de vergadering van 19 oktober 2017
2. Elektronisch sociaal verslag: het gedeelte "GPMI"
3. Tool GPMI: het gedeelte "statistieken"
4. Het sociaal onderzoek in het kader van een GPMI ("sociale balans")
5. "Nudging": een aan te bevelen techniek binnen het kader van de armoedebestrijding?
6. Goede praktijk: OCMW Luik (Cap Insertion)
7. Varia

1. Goedkeuring van het verslag van de vergadering van 19 oktober 2017

Niet alle aanwezigen hebben het verslag van de vorige vergadering ontvangen, omwille van een fout in het versturen van de uitnodiging voor deze vergadering. Diegenen die dit verslag nog wensen te ontvangen, worden verzocht een mail te sturen naar Jacqueline Dewulf van de POD Maatschappelijke Integratie.

Het OCMW van Gent heeft een opmerking niet zozeer bij het verslag zelf als wel bij de inhoud ervan, meer bepaald bij de verantwoording van de personeelskost voor de bijzondere toelage voor begeleiding en activering in het kader van de GPMI's waar de tijdsbesteding van de maatschappelijk werkers wordt gevraagd, te staven via een functiebeschrijving, nominatief organogram en/of een raadsbeslissing. Alle maatschappelijk werkers houden zich – onder andere – bezig met GPMI's; de tijd die ze daaraan besteden werd echter niet in kaart gebracht omdat men niet wist dat dit een onderdeel van de verantwoording van de toelage zou vormen. Dit gegeven is slechts zeer laattijdig bericht geworden.

Julien Van Geertsom (POD Maatschappelijke Integratie): bij de hervorming van het GPMI, heeft men geprobeerd tegemoet te komen aan de bezorgdheden die leefden bij de OCMW's, met name dat het GPMI een daadwerkelijk begeleidingsinstrument zou zijn (en niet verworden tot een administratief gedoe) en dat de bijkomende financiering hiervoor niet door de gemeenten zou binnengerijfd worden door een aanpassing van de gemeentelijke dotatie. Deze bezorgdheden liggen aan de basis van de keuze voor de huidige vorm van verantwoording van de personeelskosten in het kader van de bijzondere toelage voor begeleiding en activering in het kader van de GPMI's en de overeenkomstige controle erop. De POD Maatschappelijke Integratie wil kunnen nagaan of de middelen daadwerkelijk aan GPMI's zijn besteed. Hoe dan ook zal er een grote soepelheid aan de dag gelegd worden voor de controle op de middelen van 2017.

Michèle Brouet (Inspectiedienst POD Maatschappelijke Integratie) : verwijst naar het Energiefonds waar een dergelijke vorm van verantwoording van personeelskosten al sinds jaar en dag bestaat. Ze benadrukt ook dat de Inspectiedienst niet zal overgaan tot een controle tot op het niveau van de agenda's van de maatschappelijk werkers. Er moet enkel aangetoond worden dat de op de toelage aangerekende personeelsleden daadwerkelijk met GPMI's bezig zijn evenals de mate waarin (= tijdsbesteding).

Het verslag van de vorige zitting wordt goedgekeurd onder voorbehoud van de opmerkingen die nog kunnen geuit worden eenmaal iedereen die dat wil, het verslag ontvangen zal hebben.

2. Elektronisch sociaal verslag: het gedeelte "GPMI"

Zie de PPT-voorstelling, gegeven door Kristof Peeters, functioneel analist

Het GPMI wordt een verplicht gegeven binnen het elektronisch sociaal verslag – volgende elementen worden opgegeven:

- de periode van het GPMI;
- de bevestiging van de toestemming van de OCMW-gebruiker tot opname van zijn GPMI in het elektronisch sociaal verslag;
- het laatste gevalideerd contract met betrekking tot een GPMI (in pdf-formaat).

Niet iedereen krijgt automatisch zicht hierop, het elektronisch sociaal verslag moet door een OCMW aangevraagd worden, vergt dus een actie van het OCMW.

3. Tool GPMI: het gedeelte "statistieken"

Zie PowerPointpresentatie door Steven Beyen, functioneel analist.

Aanvullende informatie door Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie): deze tool werd ontwikkeld om te worden gebruikt in de context van PrimaWeb. Op 22 december vindt een vergadering plaats met de softwarehuizen om te kijken in welke mate zij overwegen om een gelijkaardige tool te ontwikkelen. Meer bepaald CIPAL heeft iets gelijkaardig ontwikkeld, geïnspireerd op PrimaWeb.

De statistische gegevens, gegenereerd door de tool, vallen onder het privébezit van het OCMW en moeten bij hen worden opgeslagen. De tool slaat ze niet op. Over de mogelijkheid beschikken om de statistische gegevens automatisch te genereren, kan zeer nuttig zijn voor het opstellen van het jaarverslag in verband met het GPMI.

OCMW van Sint-Gillis: vraagt of de tool een onderscheid maakt tussen het GPMI Opleiding en het GPMI Studies met volledig leerplan. Is eveneens van mening dat de uitdrukking "afgesloten projecten" (tegenover "lopende projecten" - cf. dia 17) tot verwarring leidt. Een afgesloten project kan betekenen dat een contract in verband met een GPMI werd afgesloten met een begunstigde (onderhandeld en ondertekend) in plaats van aan te duiden dat een GPMI is afgelopen.

Antwoord: de tool voorziet in 3 specifieke soorten van GPMI - GPMI Studies met volledig leerplan, GPMI Opleiding en GPMI Gemeenschapdienst - naast een algemeen GPMI dat volledig vrij kan worden ontwikkeld in functie van de noden en doelstellingen van de gebruiker.

Wat de "taalopmerking" betreft: de Franse term "projets conclus" werd vervangen door de term "projets clôturés" in de tool.

4. Het sociaal onderzoek in het kader van een GPMI ("sociale balans")

Zie PPT-voorstelling van de POD Maatschappelijke Integratie:

- verduidelijking van wat precies met een sociale balans wordt bedoeld (wat en waarom)
- verduidelijking dat het geen bijkomende administratieve formaliteit betreft en er geen welbepaald model wordt opgelegd – wel dat er een schriftelijk spoor van moet bestaan

Julien Van Geertsom (POD Maatschappelijke Integratie): betreurt de stemmingmakerij hierrond, cf. het recent verschenen artikel in *Alter Echos*, en herhaalt nog eens dat de POD Maatschappelijke Integratie nooit een model heeft opgelegd. De sociale balans is een instrument dat door de drie OCMW-verenigingen werd ontwikkeld en op punt gesteld in 2007, gecoördineerd door Brulocalis (Vereniging Stad en Gemeenten van Brussel).

Hij doet een oproep om goede voorbeelden van een dergelijk instrument te delen via de webstek van de POD Maatschappelijke Integratie.

Fatma Yildiz (POD Maatschappelijke Integratie): stelt vast dat het GPMI in de praktijk niet altijd vertrekt vanuit de werkelijke behoeften van de OCMW-cliënt – wat zou moeten indien de behoefteanalyse gedegen en grondig wordt uitgevoerd – en het GPMI dan ook helemaal geen onderhandeld contract is. Sommige OCMW's gebruiken het GPMI om de cliënt bepaalde verplichtingen op te leggen die niet haalbaar en niet wenselijk zijn omdat ze niet overeenkomen met wat die persoon nodig heeft. Dit is een verspilling van tijd, geld en energie en schendt het vertrouwen. Hoe kan dit vermeden worden? Wie zal bewaken dat het GPMI niet verwordt tot een reeks van opgelegde verplichtingen die niets te zien hebben met de behoeften van de persoon?

Julien Van Geertsom (POD Maatschappelijke Integratie): wij! Ook de OCMW-verenigingen en de vakbonden kunnen de mensen die zich bekocht voelen in hun GPMI-contract, bijstaan.

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie): een FAQ met betrekking tot de behoefteanalyse zal begin januari 2018 bekendgemaakt worden zodat iedereen over dezelfde informatie beschikt. Hij maakt ook van de gelegenheid gebruik om aan te kondigen dat de brochure over het GPMI vanaf heden beschikbaar is (in elektronische vorm op de website en in een papieren uitgave dewelke kan besteld worden).

5. "Nudging": een aan te bevelen techniek binnen het kader van de armoedebestrijding?

Zie PPT-voorstelling van de POD Maatschappelijke Integratie

Julien Van Geertsom brengt een schakering aan bij slide 37 waarin de mogelijke valkuilen worden aangebracht, in die zin dat het *libertair* paternalisme betreft volgens de auteurs.

OCMW Antwerpen: stimuleren nu reeds de zelfredzaamheid van hun cliënten door hen door middel van gerichte vragen aan het denken te zetten en te laten meedenken over hun situatie/problematiek.

OCMW van Charleroi: moedigt de 'burgercapacitatie' aan. In hun "Espace citoyen" zetten zij gebruikers aan om betrokken te worden bij, actief te zijn in hun wijken, ... Hoe zij dit doen? Door verschillende activiteiten sociale participatie (kostuums ontwerpen voor een theaterstuk, bijvoorbeeld).

Fatma Yildiz (POD Maatschappelijke Integratie): voor wie is deze techniek aantrekkelijk? Is dit bedoeld om tegemoet te komen aan de noden van de burger of veeleer deze van de overheid? Het zogenaamde duwtje mag geen trap worden!

Rajae Chatt (POD Maatschappelijke Integratie) geeft twee concrete voorbeelden van nudging, toegepast in de overheidssector.

Alexandre Lesiw (POD Maatschappelijke Integratie) vraagt of één der aanwezige OCMW's weet heeft van het gebruik van deze techniek binnen de context van het GPMI.

...

OCMW van Gent: de maatschappelijk werkers doen niet anders dan “nudgen” zo u wilt, zij sporen de cliënt voortdurend aan tot allerlei acties en meer zelfredzaamheid en greep op hun leven. Daarnaast is ook vooruitgang mogelijk via groepsgebeurens.

Julien Van Geertsom (POD Maatschappelijke Integratie): Jan Vranken heeft genoegzaam aangetoond dat er een (immense) kloof bestaat tussen de samenleving en mensen in armoede. Een duwtje in de goede richting geven kan dus echt wel iets betekenen, dit kan bijvoorbeeld ook via blogs, sociale media ...

OCMW van Molenbeek: kent de techniek van nudging uit een vroeger werkverleden waar die werd gebruikt in een commercieel gestuurde context. Wenst daar echter niet over uit te weiden.

Slotsom: bij de aanwezigen is er geen animo noch enthousiasme vast te stellen voor deze techniek van nudging, noch worden er concrete voorbeelden van het gebruik van deze techniek aangebracht.

6. Goede praktijk: OCMW Luik (Cap Insertion)

Zie PPT-presentatie

De module "jongeren" draait rond zelfbeeld en zelfvertrouwen, volgens de aanpak "faire avec". Er zijn twee opvoeders bij betrokken.

Vragen-Antwoorden

Fatma Yildiz (POD Maatschappelijke Integratie): durven jongeren zich blootgeven? Zijn ze eerlijk? Ook bij vragen over waar ze van houden, waar ze een hekel aan hebben, wie ze willen zijn, wat hen kenmerkt?

Antwoord: ja, dankzij de positieve benadering (“we zijn in jou geïnteresseerd, je bent iemand, ... en niet "je bent een probleem") en de vertrouwensrelatie die zich vestigt in de groep en met de begeleider/animator.

OCMW van Charleroi: hoe gebeurt de selectie van de jongeren?

Antwoord: de maatschappelijk werkers van de eerste lijn (de antennes) selecteren de jongeren via een motiveringsgesprek. Het gaat om jongeren zonder project, in nood, maar die zin hebben om iets te doen. De aanwerving gebeurt op vrijwillige basis en dit aspect vormt, samen met de vertrouwensrelatie en het aanklappend karakter, de dragende factor van het project, met een volhardende deelname van de jongeren als gevolg. Verplichting is niet steeds negatief, verre van, maar in dit specifieke geval dient zij niet als basis.

De module 30-50 jaar draait eveneens rond zelfbeeld, zelfvertrouwen en zelfrespect; het beeld dat men van zichzelf heeft tegenover het beeld dat de anderen van jou hebben. De psycholoog van de dienst is hierbij betrokken.

Alexandre Lesiw feliciteert het OCMW van Luik met dit opmerkelijke project en is er zich van bewust dat het gaat om een werk van lange adem. Welke zijn de aanwijzingen dat er vooruitgang wordt geboekt?

OCMW van Luik (Cap Insertion): de vooruitgang, de positieve evolutie is zichtbaar, doet zich gevoelen, in de manier waarop de gebruikers zich uitdrukken, zich kleden, communiceren, slagen voor bepaalde oefeningen (simulatie van een sollicitatiegesprek, bijvoorbeeld). Ook het feit dat personen naar andere modules kunnen worden doorverwezen en/of dat een actieplan kan worden verdergezet, wordt beschouwd als een succesfactor.

7. Varia

---

1. Zijn er welbepaalde punten die de leden van de werkgroep graag op de agenda van de volgende bijeenkomst geplaatst zien? Alle voorstellen zijn welkom en kunnen ook per mail meegedeeld worden aan:
rajae.chatt@mi-is.be
jacqueline.dewulf@mi-is.be

Er worden geen voorstellen gedaan tijdens de werkgroep.

2. Zijn er voorbeelden van goede praktijken die kunnen gedeeld worden? Wie wil op de volgende werkgroep een goede praktijk voorstellen? OCMW Gent?

Stilte ...

3. Julien Van Geertsom sluit de bijeenkomst met de mededeling dat dit zijn laatste deelname aan de werkgroep 'sociale activering' is vermits hij begin volgend jaar met pensioen gaat. Hij bedankt alle aanwezigen voor hun aanwezigheid en betrokkenheid en voor de jarenlange samenwerking.

Applaus.

Volgende bijeenkomst: woensdag 28 maart 2018 om 9u30 in zaal Mandela WTC II.

Gewijzigde datum ten opzichte van deze, afgesproken tijdens de bijeenkomst van 21 december 2017